

TAKT TON STON.

 Taktons

Novi Sad – Petrovaradin, 26. - 29. oktobar 2022.
18. Međunarodno takmičenje tonских snimaka

Novi Sad – Petrovaradin, October 26 - 29, 2022.
18th International Contest of Sound Recordings

2

БУГАРСКИ ЈАВНИ МЕДИЈСКИ СЕРВИС ПРВИ ПУТ НА ТАКТОНСУ

Константин Рајдовски је инжењер звука с Бугарског националног радија. Његов колега је Мартин Николов, а обојица су инжењери звука. Николов је специјалиста за снимање биг бендова и ансамбала, Рајдовски се бави драмом, миксовањем, мастерингом, музиком итд. Први пут су овде, на Такмичењу тонских снимака – Тактонс – у Новом Саду и веома су узбуђени што су овде.

- Шта сте спремили за такмичење?

- Донео сам два снимка која сам направио ове године. Први садржи квинтет бугарског џез бенда под називом „Project Connections“. Реч је о живом снимку без публике, који је директно направљен и миксован у нашем драмском студију. Други снимак који сам донео припада категорији „Етно и фолк“. Ово је специјални снимак нашег џез музичара Теодосија Спасована ком он свира са својим бендом под називом Трио „No Keys“. Дакле, то је моје, а Мартин је донео три снимка на којима је радио с нашим биг бендом Бугарског националног радија, који су направљени у нашем музичком студију који се зове Студио 1. Још један снимак је с нашим колегом Наском Копчевом, на ком он свира заједно са великим фолклорним ансамблом, који је Мартин такође направио у Студију 1.

- Шта бисте желели да направите у будућности?

- Па, радим на скоро свему, драмама и разним поп и рок снимцима, али бих волео да направим аудио-запис сарадње Теодосија Спасова са српским џез музичарима, а волео бих и да радим на међународним пројектима о балканској музици или тако нешто.

- Да ли бисте желели да унапредите рад у студију у којем радите у Бугарској?

- Да. Видим ове потпуно нове студије с веома модерним акустичним новитетима које сте имплементирали. Све је постављено веома добро и веома сам узбуђен што ћу открити шта сте све урадили и како сте поставили мониторе и другу аудио-опрему у простор за слушање. Све што овде научим покушаћу да применим у нашем студију као експеримент.

- Мислите ли да је суштина посла инжењера звука искључиво у опреми или у знању, или можда и у оба?

- Најчешће је заправо и у једном и у другом, али ја ово радим већ 15 година и научио сам да се прилагођавам свакој могућој ситуацији, тако да мислим да је кључ заправо у мозгу. Просторија за слушање стално утиче на директан сигнал и ради против њега, али с годинама научите да се прилагођавате тим различитим условима. Све што научите само јетеорија, али оно што нас чини добрима у раду заправо је непрестани рад и постизање бољих резултата.

Виктор Дудаш

Konstantin Raydovski

Martin Nikolov

Bulgarian Public Service Media at TAKTONS for the first time

Konstantin Raydovski is a sound engineer from the Bulgarian National Radio. His colleague is Martin Nikolov, and they are both sound engineers. Nikolov specializes in big bands and ensemble recordings, Raydovski does drama, mixing, mastering, music, etc. This is their first time here at the Taktons Sound Recording Competition in Novi Sad, and they are very excited to be here.

- What did you prepare for the competition?

- I brought two recordings that I made this year. The first one contains a Bulgarian jazz band quintet called "Project Connections". It is a live recording without an audience, and it was directly produced and mixed in our drama studio. The second recording I brought is in the category Ethno and Folk. This is a special recording of our jazz musician Theodosii Spassov, he played with his band called the "No Keys" trio. So those are mine, and Martin brought three recordings with our big band of the Bulgarian National Radio which were produced in our music studio that is called Studio 1. Another recording is with our colleague Nasko Kopchev who played together with the big folk ensemble and Martin also made this in Studio 1.

- What would you like to make in the future?

- Well, I work on almost everything, drama and various pop and rock recordings, but I would like to produce an audio recording about Theodosii Spassov collaborations with Serbian jazz musicians, and I would also like to work on international projects on Balkan music or something like that.

- Would you like to improve your studio workflow in your studio in Bulgaria?

- Yes. I see these brand new studios with very modern acoustic-like things that you implemented here, and everything is set very well, so I'm very excited to experience everything you guys did here, and how you set up your monitors and other audio equipment in your listening environment. Anything I learn here, I will try to implement in our studios as an experiment.

- Do you think that a sound engineer's job is all about the equipment or the knowledge, or maybe both?

- Actually, most of the time it is both, but I have been doing this for 15 years and I have learned to adapt myself to every possible situation, so I think the key is the brain. The listening environments are constantly affecting and working against the direct signal, but, with age, you learn to adapt to these different conditions. Everything you learn is theory but what makes us good at our job is the constant work and achievement of better results.

Данијел Коржос, Радио Румунија

Данијел Коржос је инжењер звука Радио Румуније. Ово му је први Тактонс на ком ће бити судија, али ће се и такмичити за награде по категоријама.

- Шта сте донели на Тактонс?

- Донео сам неколико снимака, као и колеге, укупно смо их направили 14. Последње три године биле су тешке, због ковида, и то је разлог због ког нисмо били много продуктивни.

- Реците нам мало више о снимцима које сте донели на такмичење на Тактонсу.

- Имамо специјалне снимке које смо направили у студију, као и продукције уживо, концерте и слично. Концертни жанрови су поп, рок и фолк, али су теме углавном класичне.

- Шта мислите о такмичењу?

- Знам да је такмичење веома тешко јер су такмичари велики професионалци у својим областима. Због тога волим што сам овде јер могу да се сретнем с другим инжењерима звука. Мислим да су сви који се такмиче понели сјајне снимке. Али победник добија све.

- Румунски инжењери звука имали су неколико сјајних награђиваних снимака у последњих неколико година. Шта мислите о томе?

- Да, истина је. У три различите године имали смо најнаграђиванији снимак на Тактонсу, 2011, 2013. и 2017. године. Овогодишњи снимци су сви сами по себи врхунског квалитета, па ће такмичење 2022. бити теже него раније. Професионалност је на сасвим новом нивоу и зато ће нам требати доста среће за победу. Можда ћемо имати победнике у неким категоријама, али биће веома тешко добити велику награду.

- Да ли бисте желели да направите неке промене у свом студију у Букурешту?

- Имамо одличну контролну собу у нашој концертној дворани. Стара је само пет година, тако да има одличну и модерну опрему, с врхунским микс конзолама и звучницима. Имамо још два студија за музичке снимке с радија с мало старијом опремом, први је из 70-их, а други из 90-их. Желимо и у њима да радимо сјајан посао, али је тешко с тим старијим музичким инструментима.

Виктор Дудаш

Daniel Corjos, Romania, Radio Romania

- Daniel Corjosis the sound engineer of Radio Romania. This is his first Taktons as a jury member, but he will also compete in several categories.

- What did you bring toTaktons?

- I brought several recordings, as well as my colleagues, we produced 14 of them in total. The last 3 years wereroughbecause of Covid, and that is why we have not been very productive.

- Please tell me more about the recordings you brought toTaktons.

- We have special recordings that we produced in the studio, as well as live productions, concerts and things like that. The concert genres are pop, rock and folk, but the themes are mostly classical.

- What do you think about the competition?

- I know the competition is very tough, because the contestants aretrue professionals in their fields. That is why I like being here because I can meet with other sound engineers. I think everyone competing brought some great recordings. But the winner takes it all.

- The Romanian sound engineers had some great award-winning recordings in the past few years. What do you think about that?

- Yes, that is true. In three years, we had the most awarded recording at Taktons, in 2011,2013, and 2017. This year, we have high-quality recordings, so the 2022 competition will be tougher than before. The professionalism is on a whole new leveland that is why we will need a lot of luck to win. Maybe we will have winners in some categories, but it will be very difficult to win the main prize.

- Would you like to make some changes to your own studio in Bucharest?

- We have a great control room in our concert hall. It is only five years old, so it has excellent and modern equipment, with superb mixing consoles and loudspeakers. We have two more studios for the radio music recordings with a bit older equipment, the first one is from the '70s and the other one is from the '90s. We want to do great work there, but it is hard with those older musical instruments.

Никола Јеремић,
стални члан жирија

НА ТАКТОНСУ ОД СТУДЕНТСКИХ ДАНА

Први пут сам на Тактонс дошао 2009. године као студент аудио-видео технологије и професори су нам рекли да се у Новом Саду одржава конференција аудио-инжењера те да се зове Тактонс. Тад смо сазнали да се такмиче тонски сниматељи у различитим категоријама. Рекли су нам и да у комбију којим тон-мајстори РТС-а иду на Тактонс има места и да можемо с њима. Тад, са 19 година, наравно највише сам био заинтересован за опрему која је била изложена. То је било моје прво искушење и искуство на Тактонсу и отад сам редовно ту. Већ на том првом Тактонсусхватио сам да је то добро искуство, да имаш могућност да сретнеш и упознаш људе из бранше. Након Тактонса 2011. године био сам инспирисан и 2012. године пријавио сам се за конференцију

АЕС-ау Будимпешти. Тад сам био последња година на студијама, па сам се пријавио на такмичење студената. У аутобусу су с нама путовали Арпад Основих, Александар Марковић и са ФТН-а Владо Делић. На том такмичењу сам победио, и то у доста јакој конкуренцији. Били су студенти с Берклија. Следеће године сам се опет пријавио за такмичење АЕС-а у Риму и тамо сам добио награду, као и на наредном Тактонсу, 2013.године. Жао ми је што студенти нису довољно заинтересовани за оваква такмичења. У том периоду моја садашња венчана кума Катарина Веселиновићрадила је на Радио Новом Саду емисију Дневник музичке омладине, а ја сам компоновао шпицу за ту емисију. Тако да сам ја годинама радио, на неки начин, с Радио Новим Садам и РТВ-ом дуги низ година. Након тога и она је била део Тактонса у организацији, а ја сам помагао, посебно што сам већ био упознат с тиме шта заправо Тактонс значи. Године 2018. кад је Драмски студио радија почео да ради драму „Косингас“, био сам позван да компонујем музику за драму. У мају ове године добио сам позив да будем стални члан жирија, што сам наравно одмах радо прихватио, зато што је Тактонс једина аудио-конференција у Србији, региону, а и шире, једино такмичење где можете чути радове инжењера звука, то је једино место где можемо имати званични контакт и интеракцију с професионалним аудио-сектором из наше индустрије из региона, битан за тренутне генерације аудио-професионалаца као и за будуће генерације. Тактонс је традиција која је започела још пре него што сам се ја родио, и не само што постоји могућност да се види изложена

опрема на којој ми радимо већ су ту и стручна конференција, предавања и преслушавање радова. Имаш могућност да чујеш како је ко радио, то је непроцењив извор информација. Тактонс је заиста јединствена конференција где има шта да се слуша сваки дан, да се чује ко је како снимео и коју је опрему користио, како су решили неке изазове и проблеме при снимању, како су ти људи свирали, какав је квалитет рада у региону који ми можемо да понудимо свету. Прошао сам и многе стране конференције, али наши људи су заиста велики стручњаци. Колико год је ту код нас, у регионалним јавним сервисима финансијски проблем заиста велик толико то не умањује квалитет радова који ми слушамо на Тактонсу. Разлику између награђеног снимка и оног који је можда четвртопласирани тешко је направити зато што је све што овамо дође заиста врхунска продукција. Јако је важно да млади науче оно што се овде прикаже: није битно какав софтвер и коју опрему користиш, нема потребе да се оде у тај такозвани аудио-снобизам. Тако саветујем и студенте на САЕ институту – пронађите оно што вам одговара да радите и где се добро сналазите. Квалитет ће бити идентичан као да сте радили у неком другом софтверу за који се зна да је, на пример, прескуп. Реч је о томе да ти знаш како да користиш опрему или софтвер онако како ти размишљаш и шта желиш да пренесеш. Можеш свирати и на гибсону, али мораш прво да научиш да свираш. На Тактонс дођеш и чујеш искуство на делу.

Јулијана Милутиновић

Nikola Jeremić, permanent jury member

AT TAKTONS SINCE THE STUDENT DAYS

I came to Taktons for the first time in 2009 as a student of audio-video technology, and the professors told us that there was a conference of sound engineers in Novi Sad and that it was called Taktons. That's when we found out that sound engineers compete in different categories. They also told us that there was room in the van that the RTS sound engineers used to go to Taktons and that we could go with them. At that time, at the age of 19, of course, I was most interested in the equipment exhibition. That was my first trial and experience at Taktons and I've been here regularly ever since. Already at that first Taktons, I realized that it is a good experience, that you have the opportunity to meet and get to know people from the profession. After Taktons 2011, I was inspired and in 2012 I registered for the AES conference in Budapest. It was my last year of studies, so I also registered for the student competition. Arpad Osnović, Aleksandar Marković and Vlado Delić from FTN (Faculty of Technical Sciences) were with us on the bus. I won that competition, and it was tough. Students from Berkeley

were there. The following year, I registered again for the AES competition in Rome and won a prize there, as well as at the next Taktons, in 2013. I am sorry that students are not interested enough in such competitions. During that period, my now wedding godmother, Katarina Veselinović, worked on Radio Novi Sad's show called "Musical youth diary", and I composed music for the show's credits. So, in a way, I have been working with Radio Novi Sad and RTV for many years. After that, she also participated in the organization for Taktons, and I helped, especially since I was already familiar with what Taktons actually meant. In 2018, when the Radio Drama Studio started working on the drama "Kosingas", I was invited to compose the music for the drama. In May of this year, I received an invitation to be a permanent member of the jury, which, of course, I immediately gladly accepted, because Taktons is the only audio conference in Serbia, the region, and beyond, the only competition where you can hear the works of sound engineers, it is the only place where we can have official contact and interaction with members of the professional audio sector from our industry from the region, which is essential for current generations of audio professionals as well as for future generations. Taktons is a tradition that started even before I was born, and not only is there an opportunity to see the exhibited equipment we work with, but there is also a professional conference, lectures and listening to the works. You have the opportunity to hear how someone worked, it is an invaluable source of information. Taktons is a truly unique conference where there is something to listen to every day, where you can hear how somebody recorded something and what equipment they used, how they solved some challenges and problems while recording, how those people played, what is the quality of the works in the region that we can offer the world. I have also been to many foreign conferences, but our people are really great experts. Even though the financial problems here, in the regional public services, are really big, it does not diminish the quality of the works that we listen to at Taktons. It's hard to tell the difference between an award-winning recording and one that may have placed fourth, because everything that comes in here is top-notch production. It is very important that young people learn what is presented here: it does not matter what software and what equipment you use, there is no need to go into that so-called audio snobbery. This is what I also advise students at the SAE Institute to do – find what suits you and where you are good at. The quality will be identical as if you were using some other software that is known to be too expensive, for example. It's about knowing how to use the equipment or software the way you think is right and what you want to convey. You can also play on the Gibson, but you have to learn to play it first. You come to Taktons and you can hear experience in action.

Сања Грдинић, РТВ Црна Гора

На почетку бих честитала РТВ-у усељење у нову прелепу зграду. На Тактонсу је све одлично организовано, и то је константа која се не мења. Ја сам вишегодишњи учесник Тактонса, повереник из РТВ Црне Горе. Дуги низ година сам и члан арбитражне комисије. Тактонс је диван фестивал тонског стваралаштва, где поред дружења размењујемо искуства, што је веома драгоцено за све нас. Експо део нам је такође важан зато што ту можемо да видимо све што је овог момента у свету продукције актуелно. Уобичајено, као чланица арбитражне комисије имам доста обавеза на слушању снимака, међутим увек се потрудим да одем и на стручну конференцију где можемо да чујемо занимљива

предавања. Тактонс је јединствено такмичење професионалаца и јесте јако важно да остане у том духу, да расте из године у годину и да имамо што више нових представника из струке, као и да се повећа број држава одакле долазе учесници и такмичари. Ове године је први пут ту Бугарска и радујем се што ћемо имати прилике да чујемо и рад колега представника националне куће из те државе.

Јулијана Милутиновић

Sanja Grdinić, RTV Montenegro

At the beginning, I would like to congratulate RTV on moving into a beautiful new building. At Taktons, everything is perfectly organized, and that is a constant that never changes. I have been a participant of Taktons for many years, a trustee from RTV Montenegro. I have been a member of the arbitration commission for many years. Taktons is a wonderful festival of sound creativity, where in addition to socializing, we exchange experiences, which is very valuable for all of us. The expo part is also important to us, because there we can see everything that is new in the world of production today. Normally, as a member of the arbitration commission, I have a lot of obligations regarding listening to recordings, however, I always try to attend the professional conference where we can hear interesting lectures. Taktons is a unique competition of professionals, and it is very important it staysthat way, that it grows over the years and that we have as many new representatives from the profession as possible, as well as to increase the number of countries where participants and competitors come from. This is Bulgaria's first time here, and I am looking forward to having the opportunity to hear the work of our fellow representatives of the national service from that country.

ИЗЛОЖБА ПРОФЕСИОНАЛНЕ АУДИО ОПРЕМЕ

EXHIBITION OF PROFESSIONAL AUDIO EQUIPMENT

Kompani digiTV,
Stojana Protića 17,
Beograd, Srbija
+381(11)3348101
www.kompani-digitv.com
milos@kompani.com

Kompani digiTV следеће године пуни 30 година искуства у области радија и телевизије.

Углавном фокусиран на системску интеграцију, високопрофесионални тим инжењера спреман је да пружи комплетно „end-to-end“ решење за клијенте из области радија, телевизије, постпродукције и мултимедије.

Нудимо производе и решења највећих брендова у радиодифузној индустрији, као што су Grass Valley, Fujinon, Vizrt, Vinten, Sachtler, Sony...

Наши аудио-системи, направљени по мери, ослањају се на решења најсавременијих брендова као што су:

- NOA, стручњаци за архивирање и дигитализацију,
- Jutel, комплетна радио-продукција и емитовање,
- Calrec, аудио конзоле,
- Clear-Com, добро познати интерфонски системи,
- Telos Alliance, аудио-стручњаци с брендовима као што су Telos, Omnia, Axia, 25-Seven, Linear Acoustic, Junger, Minnetonka...

Kompani digiTV

Kompani digiTV has almost 30 years of experience in the broadcasting business.

Mainly focused on System Integration, a highly professional team of engineers is ready to provide a complete „end-to-end“ solution to our clients from Radio, TV, post-production, and multimedia business.

We offer products and solutions from the biggest brands in the broadcasting industry, such as Grass Valley, Fujinon, Vizrt, Vinten, Sachtler, Sony...

Our tailor-made audio systems rely on solutions from state-of-the-art brands such as:

- NOA, experts in archiving and digitalization,
- Jutel, complete radio production and playout system,
- Calrec, broadcast audio mixing consoles,
- Clear-Com, well-known intercom systems,
- Telos Alliance, audio experts with many brands such as Telos, Omnia, Axia, 25-Seven, Linear Acoustic, Junger, Minnetonka...

AVL Projekt Int. DOO
Rumenački put 28,
Novi Sad, Serbia
tel: +381 21 4720 556
fax: +381 21 553 839
www.avlprojekt.rs
<https://avlshop.rs/professional>

AVL Projekt je ovlašћени zastupnik renoimiranih svetских proizvoђачa profesionalne audio, video i rasvetne opreme, konferencijskih sistema, kao i bina i konstrukcija. Bavi se izradom idejnih rešenja, projektovanjem sistema, vršenjem akustičkih proračuna, rasvetnim i video dizajnom, integracijom dizajniranog rešenja u prostoru klijenta, obučavanjem korisnika za rukovanje instaliranim rešenjima, te pružanjem kompletne postprodajne podrške.

Tri decenije postojanja i ogromno iskustvo steceno tokom tog perioda doneli su preduzeћu AVL Projekt poziciju lidera na tržištu i krajnje pouzdanog partnera u oblasti dizajna i instalacije najrazličitijih audio-vizuelnih rešenja. Godinama postojanja i iskustva treba dodati i kontinuirano ulažanje u tehničko-tehnološka znanja koja se u danšnjem visokotehnološkom свету непрекидно увећавају. Све ово заједно чини да аудио-визуелна решења која AVL Projekt имплементира представљају бескомпромисну комбинацију стручности, најновијих технолошких могућности и висококвалитетне опреме. Без обзира на то да ли је у питању једноставно или комплексно озвучење, систем расвете, видеопрезентациони систем, ЛЕД екран, видео-зид, медија фасада, аудио-видео конференцијски систем, систем за симултано превођење и други аудио-визуелни системи или сценска механика за позоришну бину, стручни тим увек има решење.

Како не постоји област пословања која нема потребу за квалитетним звуком, адекватном расветом, добром сликом или поузданом сценском механиком и опремом, инсталације које AVL Projekt дизајнира по захтеву клијента проналазе своје место у бројним, различитим тржишним нишама: позориштима, установама културе, образовању, верским објектима, туризму и угоститељству, корпоративном окружењу, јавним институцијама, радио-станицама и телевизијским кућама.

AVL Projekt is an authorized representative of renowned world manufacturers of professional audio, video and lighting equipment, conference systems, as well as stages and trussing. It creates the conceptual solutions, designs a system, performs acoustic calculations, creates lighting and video design, integrates the designed solution in the client's premises, trains users to be able to manage and control the installed solutions and provides complete after-sales support.

Three decades of existence and vast experience gained during this period have brought AVL Projekt the position of a market leader and extremely reliable partner in the field of design and installation of various audio-visual solutions. Continuous investment in technical and technological knowledge should be added to the years of existence and experience, and that knowledge is constantly increasing in today's high-tech world. All this together makes the audio-visual solutions implemented by AVL Projekt an uncompromising combination of expertise, the latest technological possibilities and high-quality equipment. Regardless of whether it is a simple or complex sound system, lighting system, video presentation system, LED screen, video wall, media facade, audio-video conference system, simultaneous translation system and other audio-visual systems or stage mechanics for the theatre stage, the expert team from AVL Projekt always has a solution.

As there is no area of business that does not need quality sound, adequate lighting, a good image or reliable stage mechanics and equipment, the installations that AVL Projekt designs according to the client's request find their place in numerous, different market niches: theatres, cultural institutions, education, religious facilities, tourism and hospitality, corporate environment, public institutions, radio and TV stations.

